

HARCKÉSZÜLTSG ÉS HADTÁPKIKÉPZÉS

Egy gépesített lövészhadosztály-hadtáp rendszergyakorlat tapasztalatai

Eőri Tibor ezredes

A hazai nemzetközi gyakorlatok, alapvetően a „DUNA” hadművelleti, harcászati gyakorlatok, nemcsak az összefegyvernemi, fegyvernemi, hanem a hadtápbiztosítás újszerű elméleti kérdései gyakorlati megvalósításában határozott ütemű előrelépést biztosítanak. Ha visszatekintünk az elmúlt évek gazdag gyakorlati tapasztalataira, nyugodtan állíthatjuk, hogy a fő feladatokat – a koalíciós összetételű csapatokon belül – más és más nemzeti-ségű csapatok oldják meg. Pl. a DUNA-85 hadművelleti-harcászati gyakorlaton magyar nemzeti vezetés mellett, szovjet, csehszlovák hadosztályokkal, szakcsapatokkal, más haderő-nemek részvételével, a fő feladatok, új hadművelleti-harcászati elméleti kérdések gyakorlati megvalósítása, bemutatása a magyar nemzeti csapatokra hárult. Ugyanezeket a kérdéseket a DUNA-86 hadművelleti-harcászati gyakorlaton szovjet nemzeti vezetés alatt, zömében szovjet gépesített harckocsicsapatok oldották meg.

Bár ezeken a jelentős nemzetközi gyakorlatokon szélesre tárta kapuit az új elveken alapuló gyakorlati megvalósítás lehetősége, ezért a gyakorlatok „beállításának” sajátosságai mégsem tették lehetővé a ho. htp. csapatok alaprendeltetésükhez közelítő követelmények szerinti meneltetését, szétbontakozását, valamennyi elemének alkalmazását. A „DUNA” hadművelleti-harcászati gyakorlatok elsősorban a gl. és hk. e., de különösen a zászlóalj hadtápok kedvező feltételek, előretekinő nézetek alkalmazásának kedveznek.

Közben persze azt is látjuk, hogy a harc hadtápbiztosítása fejlesztésében elért élenjáró nemzetközi tapasztalatokat alkotó módon a csapathadtáp valamennyi tagozatában fel kell használni. Ehhez a legkívánatosabb körülményt tüzéséggel, más fegyvernemi alegységekkel megerősített, támogatott gl., hk. e. harcászati gyakorlatára épített hadosztályhadtáp rendszer-gyakorlatok teremtik meg. Ezért most – megítélésem szerint – a ho. htp. harcászati felkészítése hangsúlyváltás előtt áll.

A gondolatoktól indítva, a megszenvedett tapasztalatokat felhasználva, a hk., tü. e. harcászati gyakorlatára építve, felderítő-, műszaki z. részvételével, egy hadiállományra feltöltött egészségügyi osztaggal megerősítve, HDS htp. elemekkel együttműködésben 1986. június 01-05. között került sor egy gl. ho. hadtáp rendszergyakorlatának végrehajtására.

A gyakorlat tárgyát képezte: A HDS. első lépcsőjében támadó gl. ho. második lépcsője harcavetése, a támadás kifejlesztése, az ellenség ellenacsapásának védelemmel történő elbáritása, a támadás felújításának hadtápbiztosítása, az ellátási tagozatok egységes elhatározás alapján történő összehangolt alkalmazása tömegpusztító és nagy pontosságú fegyverek alkalmazásának viszonyai között.

A gyakorlat célja volt, felmérni a mozgósítással párhuzamosan a csapatok kombinált átcsoportosítása hadtápbiztosítása végrehajtásának helyzetét. Gyakorlatni a hadtáptör-

zseket, hadtápegységeket az ellátási tagozatok között, a HDS megerősítőkkal és támogatókkal való együttműködésben a támadás kifejlesztése, a védelem, a támadás felújítása szakfeladataik végrehajtásában, a hadtáp élet- és működőképességének megőrzésében, helyreállításában. Végül tapasztalatokat szerezni a DUNA hadműveleti-harcászati gyakorlatok tapasztalatai felhasználásával az új elvek és módszerek széles körű gyakorlati megvalósításában.

A ho. htp. rendszergyakorlaton részt vett: egy ello. z. megerősített békeállománnyal, egy megerősítő HDS eü. o. hadiállománnyal, egy támogató HDS típusú üza. töltő század hadiállománnyal, egy együttműködő HFGYÁ hadiállománnyal, egy hk. e. htp. teljes hadiállománnyal, valamint egy tü. e. htp., egy f.z., és egy mű. z. htp. békeállománnyal.

A rendszergyakorlat Márkó, Hárskút, Zirc, Tés, Inota, Veszprém körzetében került levezetésre.

A gyakorlatot a gl. HOPK vezette a csökkentett állományú „vezetési csoportokkal” működő ho. HVP útján.

A gyakorlaton 4000 katona, mintegy 1000 technikai eszköz vett részt, amelyek tényleges ellátása, feltöltése a hadtáp rendszergyakorlat keretét képező ho. méretű harcászati elgondolásba építve került végrehajtásra.

Az ellátás alapját egységes követelmények alapján meghatározott, a csapatok által elszállított, vasúti ellátó állomáson létrehozott készletek, kijelölt helyőrségekben a csapatok SH-i, polgári kórházai képezték.

A ho. hadtáp rendszergyakorlat olyan körülmények között került végrehajtásra, amikor legnagyobb lehetőség nyílt hadiállományra feltöltött hk. e., éleslövészetet a harcrendben végrehajtó tüzérezred, más ho. közvetlen csapatok hadtápbiztosítása érdekében a HDS megerősítő, támogató erőinek felhasználásával valamennyi ellátási tagozat elemeinek egységes elhatározás szerinti alkalmazására.

A ho. htp. rendszergyakorlat legfontosabb sajátosságait képezték:

- a hk. e. és HDS htp. elemek - amelyben a ho.-nak meghatározott felelőssége is van - mozgósításával és teljes hadiállományra való feltöltésével egy időben a csapatok kombinált átcsoportosítása hadtápbiztosításának vezetése;

- a csapatok vasúti szállításának szakmai irányítása és egy hk. zászlóalj vasúti nyílt pályán szükségkirakó eszközök alkalmazásával történő kirakásának előkészítése, megszervezés szakirányítása;

- HDS típusú üza. töltő század első esetben történő alkalmazása megerősítő, támogató hadtáperőként;

- hadifoglyok harcmezőn történő összegyűjtése, hátraszállítása a HDS történetében először alkalmazott HOS HFGYÁ-val való együttműködésben;

- a szaklegységekkel megerősített különleges feladatot megoldó harci osztag anyagi készleteinek repülővel történő utanszállítása teherernyők alkalmazásával;

- a HDS ellátó dd. raktárakat e célra kikülönített, vasútra telepített, az üza. töltő század részeivel megerősített raktárak „helyettesítették”; (1. sz. Vázlat)

- a tényleges ellátási feladatok minden esetben egybeestek a rendszergyakorlat elgondolása alapján végrehajtott hadtápmanőverekkel, után- és hátraszállítási, komplex feltöltési feladatokkal.

A ho. htp. rendszergyakorlat öt mozzanatban került végrehajtásra. Az egyes mozzanatok végrehajtásának tapasztalatai, amely színültig volt töltve, sajátos feladatokkal és megoldásokkal, célirányosan a következőkben foglalhatók össze.

Az 1. mozzanat, amely mintegy négynapos időszakot ölelt fel, alapvetően az „M”-i feladatok, a kombinált átcsoportosítást, és a kijelölt körletek elfoglalását foglalta magába és újszerű tapasztalatokkal is szolgált.

A minőségében és szerkezetében átalakuló hadtápszervezetek szinte egyik óráról a másikra képesek voltak „munkába lépni”, szervezetten végezni szakfeladataikat.

A pozitív tapasztalatok mellett a divatos jelenséggel nekünk is kellett találokni, hogy a tartalékos állomány hiányos felszereléssel vonult be, 25–30% a 65M kabátot nem hozta magával. Így a felszereléseket az évszaktól eltérő időjárási viszonyok mellett szinte egész héten át tartó esőben a békekészletek folyamatos felhasználásával kellett a tartalékosok számára biztosítani, a rendszerből közel egy évtizede kivont nyári sapkákat, egyéb felszerelési tárgyakat, febjelműket cserélni.

Az első órákban meglepetést okozott, hogy a sorállományú katonák fizikai erőnléti állapota mennyire aggasztó. A meglévő, a népgazdaságból gyors ütemben bevonuló szállítójárművekre a számítási alapnak tekinthető időnormák szerinti ütemben a rakodó állomány – a viszonylag nagytömegű a hk.-ba járó 1, a zászlóalj 0,25, az ezredraktár 0,5 jav. – harckocsilőszeret nem képes folyamatos időnormát tartva málházni. A HKSZ feltételeinek javítása érdekében, változatlanul meghatározó tényező a rakodás gépesítése. Nekünk az MN KSZF-ség által kijelölt úton, felgyorsult tempóban kell haladni, ha azt akarjuk, hogy ebben a kérdésben a fellendülést óhajtó várakozások teljesüljenek.

Parancsnokoknál, sor- és tartalékos állománynál, talán még az előkészítésbe bevont vasúti dolgozók körében is jó hatást váltott ki a vasúti nyíltpályán – Veszprém és Gyulafirátót közötti szakaszon BLG-67 hidvető harckocsi alkalmazásával történő szükségkirakás.

A már közlekedő, azonos összetételű négy vonat közül váratlanul kiválasztott katonavonat szolgálati személyeinek Herend vasútállomáson átadott parancs az első pillanatban meglepetést okozott. A végrehajtás és biztosítás szilárd követelményei áttanulmányozása után hamar úrrá lettek a helyzeten.

Felhasználva – és követve – a TRANZIT 85 ezirányú tapasztalatait, hozzátéve, hogy harckocsikat első esetben raktunk ki ilyen módszerekkel, átgondolt előkészítés után magabiztosan és eredményesen végrehajtottuk a feladatot. Kissé hosszúra sikerült előkészítés után a kirakás ideje azonos volt a homlokrakodón elért közepes teljesítményekkel.

Megítélésem szerint a már kidolgozott módszerek alkalmazásával szükségűszerű nemcsak a bk. és gl., hanem a gépvontatású tüzérség, légvédelmi rakéta, műszaki és más szakcsapatok nyíltpályás szükségkirakását gyakorolni éjjel és nappal egyaránt. Kár lenne elzárkózni egyes szakági vezetések esetenként a harckocsik „leugratással” történő szükségkirakásának engedélyezése előtt.

Visszatekintve e mozzanatra, eredményeinket tovább növelte, hogy az ello. z. és az üza. töltő század részei időben, a feltöltés terepszakaszon szétbontakoztatva végrehajtották a gyakorlat térségébe a mozgósítás után „átcsoportosított” csapatok feltöltését az ÖPK határán.

Arra kell törekedni, hogy a már „összeállítható” a feltöltést végrehajtó ho. htp. erőket előre kell vinni. Szét kell bontakoztatni és a beérkezés sorrendjében végre kell hajtani az üzemanyag feltöltését, a lőszer, élelem kiegészítését, hogy az első lépcsőben alkalmazásra kerülő csapatok, lehetőleg a gl., bk., tü. csapatok az összpontosítási körletbe, harcbevételi terepszakaszcra mozgó és kiegészítő készülékekkel érkezzenek be.

A 2. mozzanat tartalmát - amely egynapos időtartamban került végrehajtásra - a támadás kifejlesztése, a ho. második lépcsőjét képező hk. e. harcbevételére hadtápbiztosítása, a hadtápszervezetek alkalmazásának megtervezése, megszerzése, az elrendelt készletek feltöltése képezte.

Csak a legfontosabb tapasztalatokat említve, a htp. törzsek, csapatok hamarosan „felvették” a kialakult harcászati helyzetet. Ehhez besegítettünk azzal, hogy jelző alegységek több esetben támadást indítottak a szétbontakozott ho., ezred htp.-ok ellen, imitáció légicsapások felszámolását követeltük a „folyamatban” levő feltöltési utánszállítási feladatok során.

A megerősítő eü. o. átalárendelése során átvitelét az előírásoknak megfelelően végeztük. Évüzedes tapasztalataim alapján ma sem tartom feleslegesnek egy „rövidített” emberre, eszközre koncentrált alaki szemle levezetését. Rátétekintést, magabiztosságot ad a ho. PK HTPH és törzs számára.

A ho. htp. csapatok törzsei, a támogató üza. töltő század, az e. htp. törzsek eredményesen végrehajtották a következő harcnap hadtápbiztosításának, alegységeik alkalmazásának megtervezését, megszerzését.

A vezetéssemmel a tervezés megkezdésétől számított 10 órán belül a ho. htp. csapatok, megerősítők parancsnokai, az alárendelt PK HTPH-ek közötti együttműködés során megállapítást nyert, hogy a feladatokat helyesen értelmezik, alapvető terveik reálisak és kulturáltak. Sajnos azt is tapasztalni kellett, hogy az előjáró törzs által előírt valamennyi okmány előkészítésére az érintett törzsek képtelennek bizonyulnak. Erre mindenképpen oda kell figyelni, mert a ho. htp. törzsek is esetenként nagyon hézagosan, megkínlódva birkóznak meg a feladatokkal.

A mozzanat fontos tartalmát képezte, hogy az ello. z., ello. szd.-ok a „korábban” megtervezett utánszállítási, feltöltési, ello. dd-től történő vételezési feladataikat végrehajtották, melynek során közel 100 t. lőszer, 25 t. üzemanyagot, 2-3 t. élelmet, 2000 adag TS. által elkészített kenyeret szállítottak az ello. z. erői a hk. e. és a tü. e. részére.

A támadás folytatásához, a második lépcső harcbevételéhez, tüztámogatásához a harcrendben ténylegesen szükséges éleslőszer kiszállítását a tüzéség készletéhez igazítottuk. Már most meg kell tanulni, hogy a tüzerűtegek nem „ülnek” egész nap a lőszeren, hanem sokszor a legkritikusabb pillanatok lesznek azok, amikor „a lőszer beérkezik”.

A gondolatsor befejezéseként hangsúlyozni szeretném, az együttműködés alapja és egyben kiinduló pontja a szakfeladatok végrehajtásának. Magabiztosan állíthatom, hogy az együttműködés megszervezése biztosította a másnapi feladatok szervezett végrehajtását. *Ha ez így van békében, méginkább így kell, hogy legyen harcban!*

A 3. mozzanatban mintegy másfél nap alatt sor került a támadás sikerének kifejlesztésére, a ho. második lépcső harcbevételére hadtápbiztosítására, az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapás hadtáp következményei felszámolására.

Figyelembe véve a gyakorlótér szűkre szabott lehetőségeit, az előírt távolságoktól eltérve a mozzanat számos olyan elemet tartalmazott, amely újszerű vonásaival lendületes munkát követelt, és számos ponton valósult meg az összefegyvernemi csapatokkal való közös feladat megoldás. (2. sz. Vázlat szerint)

Csupán a legfontosabb tapasztalatokat hozó megoldásokat szeretném érinteni. Ezek közül kiemelten fontos feladat volt az előrevonást végrehajtó hk. e. első lépcsőjére mért atomcsapás következményei felszámolásában való részvétel.

Lényegét az képezte, hogy az ezredparancsnok a kialakult helyzet alapján módosította elhatározását, a második lépcsőt előrevonva, mentőosztagot hátrahagyva folytatta a menetét a harcbevétel terepszakaszára.

Ezek a tapasztalatok is azt bizonyítják, célszerű, ha a HOPK HTPH ebben az időszakban operatív csoportjával a H-on tartózkodik, amely képessé teszi az azonnali beavatkozásra. Ebben a helyzetben a HOPK intézkedésével párhuzamosan intézkedést fogantatottunk, amelynek lényege a következő volt: az ezredhadtáp első lépcső - hagyományos légcsapás után - folytassa menetét, az ESH a harcbevételhez települjön.

Ha azt akarjuk, hogy a veszteségek ellenére a harcbevétel második lépcső ezred hadtápjá a főcél érdekében bontakozzék szét, akkor ilyen esetben a ho. htp.-nak magára kell válni a főerőkifejtés irányában a csapás felszámolásában való részvételt. Nevezetesen ebben a helyzetben a tartalékban levő ü. o. osztályozó csoportját - a mentőosztaggal együttműködésben - a csapás körzetének határán telepítettük, az ello. z.-ból a sebesültszállító gk.-k mellett általános rendeltetésű szállítóeszközöket vontunk be a sebesültek hátraszállításába, és ello. z. erőből végrehajtottuk a hadtápveszteségek pótlását a harc képeségüket megőrzött alegységek arányába.

Második újszerű lépésként került végrehajtásra a hk. e. jobbszárnyán ellenlökést végrehajtó páncélos-gépesített csoport egy részének bekerítése, „megadásra kényszerítése”. Ez a feladat számos olyan összefegyvernemi kérést vet fel, amely további kimunkálást igényel. Esetünkben az ellenlökést elhárító hk. z., amely a hk-val megerősített PSZH szd.-t bekerítette, a feladata teljesítése után a harcból kivonásra került. Az ellenséges alegység elfogásának megteremtődtek a feltételei. Megítélésem szerint más esetben korántsem ilyen egyszerű a kérdés megoldása, lendületesen előretörő harcokocsis csapatok tekintetében különösen nem. Célszerűnek látszik e célra a második lépcsőből osztagokat szervezni.

A kérdés másik oldala úgy vetődik fel, hogy mi legyen az elfogott ellenséges katonákkal, harceszközeikkel. Az első tagozat, ahol szervezetszerű HFGYÁ működik, a HDS tagozat. Ezt a megkerülhetetlen feladatot viszont az arcvonal mögött, a zászlóalj, ezred, és ho. tagozatban is meg kell oldani.

A kialakult helyzetben azt a megoldást választottuk, hogy a harceszközöket tüzelésképtelenné téve a kijelölt ponton begyűlekeztettük, az elfogott ellenséges katonákat pedig az összefegyvernemi kísérettel kihallgatás és nyilvántartásba vétel után a ho. HFGYÁ-ról - és az elől levő tagozatokból is - a hátraszállítás rendszerében, illetve a vételezésre induló üres szállítóeszközök felhasználásával a HDS HFGYÁ-ra hátraszállítottuk.

Természetesen a dolog nem ilyen egyszerű. E tekintetben számos kérdés megválaszolatlan. Erre is mondhatnánk - mint annyi minden másra -, hogy a z. tartalékból, az e. és ho. második lépcsőből szervezzünk e célra osztagokat, biztosítsunk őrséget, fegyveres kísérőket. Alapvetően járható útnak tűnik. Azonban ha végiggondoljuk a második lépcsők alapfeladatát és mellé rakjuk azt a számos feladatot, amelyeket a második lépcsőknek „előírtunk”, sok kérdésben - nevezetesen ebben a kérdésben is - a lehetőségek függvényében kell értékelni elképzeléseinket.

A harcból kivont harcokcsi z. komplex feltöltését - amelyet „ezredkötelékként” fogtunk fel - előre berendezett komplex feltöltési terepszakaszon a z., e., ho. erőinek együttes alkalmazásával minden anyagra, a kereskedelmi árucikkekre is kiterjedően

végeztük. Tartalmában újszerű elemként telepítettük az ESH „közös részlegét” harcjárművekben levő, harc alatti kölcsönös segítségben részesített sebesültek kiemelése és ellátása érdekében. Az úza. töltő század egy szakasza megerősítőként töltősor telepítésével részt vett a feltöltésben.

Az ellátás rendszerének sajátos elemét képezte a különleges osztag htp. felkészítése, a légi utánszállítás végrehajtása. Alapkövetelménynek tekintettük, hogy a ZSH-et orvossal, sebesültszállító – LUAZ sebesültkihordó gk.-val megerősítsük és a feladat végrehajtásához szükséges minden erővel, eszközzel, anyaggal ellássuk. A váratlanul felbukkanó ellenséggel elkerülhetetlen harcbarocskákozás és az erdei műszaki akadályok indokoltá tették az alapfeladat teljesítése érdekében a gyors légi utánszállítást és teherernyővel történő anyagkidobás végrehajtását.

Az EPK FP-ról megfigyelve önmagában is lenyűgöző látvány volt a háromszor öt teherernyő megjelenése. Jóleső érzéssel figyeltük, hogy a CSRP egyik egységénél e célra felkészített állomány szakszerűen és szervezeten végezte a teherernyők kibontását, éles lőszer, robbanóanyag, egészségügyi anyag és élelem összegyűjtését. A hadtáp katona erre is képes, ha megtanítjuk rá.

Hangsúlyozni szükséges, hogy a hadtáp manővereket az e. és ho. htp. a megtervezett lépcsők szerint végezte. Megköveteltük, hogy a készenléthez csak a tervezett első lépcsők soroljanak be, a második lépcsők pedig tervszerűen készüljenek a komplex és napvégi feltöltési feladatokra, és egy „ugrással” zárkózzanak fel a htp. első lépcsőkre, mindig a konkrét feladat érdekében. A második lépcsők jól kihasználták ezt a lehetőséget, a TS elkészített 2000 adag kenyeret, (5000 db pogácsát), a romlandó élelmiszerek, kenőanyagok, ruházati cserekészletek, pc. és gjmű., fegyverzeti javítóanyagok előkészítésre kerültek csoportosításra vételezéshez, utánszállításhoz csapatonként és irányonként.

A z. htp.-ből a harcrendet csak a ZSH és a lőszerszállító járművek követték. Az ellátó szakasz többi része az e. htp. első lépcsőjét követve a harcból kivont, illetve az éjszakai harcot folytató főerőkre felzárkózva eredményesen végrehajtották a katonák ellátását, a harcjárművek lőszerrel, üzemanyaggal való feltöltését.

A napvégi feltöltés, és vételezés során megemelésre került közel 200 t. lőszer, 30 t. üzemanyag, 20 t. vegyesanyag, amely arányban állt az ellátó zászlóalj meglévő és megerősítésül kapott erőinek nagyságával. Ismételten le kell vonni azt a tanulságot, hogy a harc dinamikájában a hadtáptörzsek, a htp. egységparancsnokok további leegyszerűsítés mellett képesek a következő harcnap hadtápbiztosításának megtervezésére, megszervezésére. A „megvékonyodott” terveket tapasztalataim szerint a HOPK HTPH által a késő esti órákban (éjszaka) levezetett tartalmas – egyes kérdésekben aprólékos – együjtműködés megszervezésével lehet ellensúlyozni és az ellátás magabiztos kereteit megeremteni.

A 4. mozzanat az ellenség nagyerejű ellencsapása védelemmel történő elhárításában, a támadás felújításában való részvétel hadtápbiztosítására összpontosult. Ez is egy napot vett igénybe.

A feladat váratlansága a htp. törzsek erejét, állóképességét, szervezőkészségét erősen próbára tette.

A jóváhagyott biztosítási tervek alapján szervezeten végezték a hadtáp manővereket, az ellátás rendjét, amikor a harchelyzetben beállott éles változás következett be. A küszöbön álló ellencsapás elhárítása érdekében az ellenséggel közvetlen harcérintkezésben a délutáni órákban kedvező TSZ megtartásával, birtokbavételével megkezdtek a védelembe való átmenet, a védelem kiépítését.

Ez a változás gyökeres fordulatot idézett elő a kidolgozott biztosítás rendszerében. Fontos feladatnak tekintettük tehát híradó eszközökön gyors közlések leadását, előzetes, majd írásos intézkedés kiadását.

Első lépésként a menetben levő htp. lépcsőket megállítottuk, a folyamatban levő feltöltési, szállítási feladatokat azonban befejeztük. Az előzetes elgondolás alapján a menetben levő hadtáplépcsőket már az új körleteikbe vezettük és szétbontakoztattuk. *Az előzetes intézkedés szerint a htp. törzsek nehezen tudták pontosítani alkalmazási, ellátási terveiket és jelentős erőfeszítéseket kellett tenni, a z., e. ho. htp. lépcsők átcsoportosítása, a védelmi harc felépítésének megfelelő körletek elfoglalása érdekében.*

Sokszor az elméleti felkészültség fogyatékoságai nehezítették azon egységes felfogást, amely szerint a védelemre hozott elhatározásnak magában kellett foglalnia a támadás felújításában való részvétel htp. feltételeit.

A védelem készenléteig sikerült az elrendelt készleteket megalakítani, a hk. és tü.-i tüzelőállásokban kiegészítő lőszerkészleteket felhalmozni a készletek decentralizálása és a támadásba való átmenet érdekében.

A ho. htp. törzsnek kiemelt figyelmet kellett fordítani, az együttműködés során a tartalékos állományú eü. o. parancsnok és vezető beosztású tisztjei felkészítésére. Az aprólékos szervezőmunka eredményeként az ellenség által tömegpusztító fegyverekkel mért csapások következményei felszámolásában a htp. erők eredményesen működtek.

Az eü. o. az OCS előrevonásával, a sebesültek kiürítését, ellátását például fegyelmezettséggel, szakszerűen végezte. Az ello. z. jelentős tapasztalatokat szerzett - imitált csapások felszámolásában, a csapások felszámolását zavaró diverziós csoport (gpu.-val felszerelt gl. „jelző” raj) támadásának visszaverésében, a támadás felújításában részt vevő csapatok készletei kiegészítésében, szükségesszükszerekkel felszerelt (PH ágybetét, gumimatrac, hordágy) gk.-val a könnyű sérültek hátraszállításában, a megmaradt erőkből létrehozott htp. lépcső felkészítésében, a támadáshoz elrendelt készenlét elérésében.

Az a vélemény alakult ki, hogy a PK HTPH-nek az R-142-es rádiónál *ülve személyesen kell vezetni a harc hadtápbiztosítását és 1-2 segítővel mindenütt ott lenni, ahol az elevenbe vágó kérdések kerülnek megoldásra.*

Az 5. mozzanatban újszerű megoldással került végrehajtásra a harcból kivont csapatok komplex feltöltése.

A gyakorlat befejezési óráiban az FVTSZ-al együttműködve, az üzemanyagtöltő századdal megerősítve Várpalota ÉK területén feltöltési terepszakaszt és zárt rendszerű technikai kiszolgáló folyosót telepítettünk.

A feltöltési terepszakaszon az üza. töltő századdal együttműködésben szilárd csővezetékkel 36 gázolaj és 12-12 benzintöltő állást hoztunk létre. A közbeeső TSZ-on a ho. élelmezési, ruházati és pc. gk. jav. anyag raktárra bontakozott szét.

A kidolgozott feltöltési grafikon időrendjének megfelelően a HOPK légi vezetési pontról vezette a harcból való kivonást, majd az ezredparancsnokok - a HOPK HTPH-vel együtt települt figyelőpontról. Ilyen méretű feltöltésre és vezetési rendre általában az egész hadosztály harcból való kivonása vagy harcbavetése előtt kerülhet sor.

A kidolgozott terv alapján három óra alatt feltöltésre került 500 jármű, (zászlóaljanként 20-25 p. alatt), a csapatok felvételezték a vasúti szállításhoz szükséges élelmiszereket, egyéb anyagokat és a vasúti menetrendnek megfelelően katonavonatonkénti menetoszlopokba besoroltak.

A feltöltésnek ez a formája ismert, azonban *az eszközök tömegét tekintve nem gyakori és az 5. HDS-ben első esetben kerül sor arra, hogy az üz. töltő század alaprendeltetésének megfelelően tömeges feltöltést hajtson végre. A század jól vizsgázott. Közel 1 óra alatt telepítettek - a bármilyen hosszúságúra építhető és töltőfejekkel ellátható - csővezetékét. A tartalékos állományú katonák olyan lelkesedéssel, hozzáértő szakértelemmel végezték ezt a könnyűnek nem nevezhető fizikai munkát, amely tiszteletet érdemel.*

Viszatekintve a végrehajtott rendszergyakorlatra nyugodtan állíthatjuk, hogy következetes, erőfeszítéseket igénylő tervezőmunkánk nem volt hiábavaló. *A résztvevő csapatok számos kérdésben továbbfejlesztették, más kérdésekben növelték korábbi ismereteiket, és az újszerű elvek gyakorlati végrehajtásában tovább gyarapították a végrehajtás módszereit.*

Úgy ítéltető meg, hogy a hadtáptörzsek, hadtápegységek és -alegységek képesek a mozgósítással egy időben az átcsoportosítás és hadműveleti szétbontakozás végrehajtásának hadtápbiztosítására, harc hadtápbiztosításának előkészítésére, hadtápmánőverek szervezett végrehajtására, utánszállítási - feltöltési feladataik teljesítésére, a sebesültek harcmezőn történő összegyűjtésére, ellátására, kiürítésére, a hadtáptechnikai eszközök üzemeltetésre, hadifogylok hátraszállításában való részvételre, a htp. élet- és működőképességének megővésére, megerősítő és támogató erőkkel való együttműködésre és az alárendeltek szilárd keretek közötti vezetésére.

Számottevően javult az FVTSZ-al való együttműködés. Ennek a munkának megfelelő lendületet adott, hogy lőszerellátó tiszt állandóan, a többi ellátó tiszt időszakonként htp. tervező csoportban dolgozik.

Továbbra is bizonytalanság tapasztalható a nagytömegű, napi 2500-2600 t. anyag szállításának megszervezésében, különösképpen málházásában.

Egyre kedvezőtlenebbek a tapasztalatok a ZSH, az ESH működésében, a kádergondok, a képzetlenség, a más talajból táplálkozó vezetetlenség, elhanyagolt technikai állapot következtében.

Nem szaporodnak a tapasztalatok a műszaki, vegyvédelmi, híradó anyagok ellátásának, utánszállításának, feltöltésének gyakorlati módszereiben. *Az alaprendeltetés eltérhetetlen szálai következtében a csapatok FVTSZ-ai erővonalai még nem rendeződtek át. Nem kellően egységes a felfogás a harc kimenetelében sorsdöntő, az arcvonal mögött megfeszített munkát igénylő harcitechnikai eszköz javítása és a rajállásban harcoló katona vegyvédelmi eszközeinek pótlása egységes végrehajtási módszerének kialakításában.*

Nem mindenben egységes a nézet a pénzügyi és elhelyezési szolgálatok vezetésében sem. A tapasztalat kevés, mivel ezek a szervek ritkán vagy egyáltalán nem vesznek részt gyakorlatainkon. Egyben biztosak lehetünk, ezek a szervek a HVP-ra „becsöppennek” és egy megfeszített szellemi, fizikai erővel harcot vezető HOPK ritkán lesz olyan helyzetben, hogy vezesse az említett szolgálatokat.

Összegezett végkövetkeztetésként a hadtáp rendszergyakorlatok a szilárd kereteket a htp. törzsek, hadtápcsatatok harcászati felkészítéséhez, biztos és szabályozott kereteket kaptak a feladatok szakszerű végrehajtásához, az új ellátási elvek gyakorlati megvalósításához. *Ennek érdekében szükségesnek tűnik a következő feladatokra koncentrálni erőinket:*

1. Erőfeszítéseket kell tennünk a hadosztályhadtáp rendszergyakorlatokon a rendelkezésünkre álló valamennyi erő és eszköz egységes követelmények szerinti alkalmazására, az ellátás valamennyi területének érintésével.

2. Átfogóbb munkálkodást igényel – a megerősítő és támogató hadtáperőkkel való együttműködésben – a komplex feltöltés tökéletesítésére irányuló törekvések összefogása.

3. Határozottabb lépésekre van szükség valamennyi ellátmányi és harcbiztosítási anyag komplex utánszállításának megszervezésében az egységes, az alaphoz igazított (egészségügyi, vegyvédelmi, műszaki, elhelyezési stb.) anyagellátási rendszer tökéletesítésében és egységesítésében.

4. Minden áron biztosítanunk szükséges, hogy az új alapszabályzatokban meghatározott, a hadtápbiztosítás rendszeréhez tartozó szervek a háborús rendnek megfelelően vegyenek részt a hadtáp rendszergyakorlatokon, saját érdekükben.

5. Elkerülhetetlenül mélyreható kimunkálást, a megoldás feltárását igényli az összefegyvernemi megerősítés, a polgári lakosság munkára való igénybevétele, a katonai kereskedelmi ellátás, a hadifoglyok hátraszállításának, ellátásának, ho. szinten történő őrzésének, kézi páncéltörő, légvédelmi fegyverek, közúti műszaki erők rendszerbe állításának égető gondoljai.

Összegezett végkövetkeztetésként úgy ítélhető meg, hogy a ho. htp. felkészítése jó irányban halad előre. A szervezeti változások esetenként kedvezőtlen hatást gyakorolnak a hadtápszolgálatra, amelyek legfontosabb „erényét” a sokrétűségét, dialektikus egységét érintik. Mondják, a háborúban minden leegyszerűsödik, minden azonnal rendeződik. De miért csak a háborúban, „...háborúban nincs piszkozat, ... *Itt mindent vérrel irtak, mindent az elejétől a végéig, az első betűtől az utolsóig*”.¹

A vázlatok a folyóirat végén találhatóak.

¹ Szimonov: Nem születünk katonának, Európa Könyvkiadó, Budapest 1977., 15. oldal.